

๑๕ ได้ลงชื่อ ในหนังสือ แวดิพีเกชัน แต่วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ร, ศ, ๒๖๐

คำกล่าว ราร ต่าง ประเทศ  
วันที่ ๑๕ มกราคม วันโกสินทร ศก ๑๙๓๐  
(ลงพระนาม) เทวะวงษ์วโรประการ  
เสนาบดีว่าการต่างประเทศ

แจ้ง ความ กรมยุทธนาธิการ

ด้วย นาย ร้อยเอก สาย ราช องค์กรักษ์  
ประจำการ มีอาการป่วยเรื้อรัง ไม่สามารถ  
จะรับราชการ ตามหน้าที่ มีพระบรมราช  
อนุญาต ให้นาย ร้อยเอก สาย ออกจาก  
ตำแหน่ง ราช องค์กรักษ์ประจำการ พักรักษาตัว  
สังกัด ใน กอง หนุน กรมยุทธนาธิการ  
ส่วนตำแหน่ง ราช องค์กรักษ์ประจำการ ที่ยังว่าง  
อยู่นั้น ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ  
ให้นาย ร้อยเอก ชุน บำรุง อวินทร พาย  
รับราชการ ตำแหน่ง ราช องค์กรักษ์ ประจำการต่อไป

คำตายยุทธนาธิการ

วันที่ ๑๗ มกราคม วันโกสินทร ศก ๑๙๓๐  
(ลงพระนาม) จีรประวัติวรเดช  
ผู้บัญชาการกรมยุทธนาธิการ

การ เมรุ ท้อง ถิ่นนาม หลวง

ด้วยเจ้าคุณจอมมารดา ลำดี ซึ่งถึงแก่  
พิราโดย เมื่อ ณ วันที่ ๒๑ มกราคม วัน  
โกสินทร ศก ๑๑๙ นั้น บัดนี้ ทรงพระกรุณา  
โปรดเกล้าฯ ให้สร้างเมรุสำหรับ พระราช  
ทานเพลิงขึ้น ในที่ ท้อง ถิ่นนาม หลวง เป็น เมรุ  
หน้าขวามือ จตุร มุข ยอด เป็น มณฑป ด้าน ใต้

แห่ง เมรุ ตั้ง พดับ พดา ๒ พดับ พดา พดับ พดา  
ด้าน ตะวัน ออก เป็นที่ สำหรับ สมเด็จพระเจ้า  
สุทนต์ยาเธอ เจ้าฟ้ากรมขุน นคร สวรรค์ วรรพินิต  
ทรงพัก พดับ พดา ด้าน ตะวัน ตก เป็นที่ พระนาง  
เจ้า พระราชเทวี ทรงพัก พระที่นั่ง ทรง ธรรม  
อยู่ ถัดลง คือ ค่อยกัน กับ เมรุ ระหว่าง  
พดับ พดา แต่ พระที่นั่ง ทรง ธรรม มี โรง เปช  
ที่ สำหรับ ตั้ง โต๊ะ เครื่องบูชา อย่าง จีน ด้าน หน้า ด้าน  
หลัง เป็นที่ สำหรับ เตียง พระบรมวงษา มุข  
ซ้าย ราชการ ตอน ตะวัน ออก เป็น ข้าง หน้า  
ตอน ตะวัน ตก เป็น ข้าง ใน ตาม ซาก ะหว่าง  
มุข เมรุ ทิศ ตะวัน ออกเฉียง เหนือ ทำเป็น  
รูป มังกร พิน เสา อย่าง จีน ทิศ ตะวัน ออก  
เฉียง ใต้ ทำเป็น รูป ปลา ถอด ประทุ ทาง ทิศ  
ตะวัน ตกเฉียง เหนือ ทำเป็น รูป กิเลน ยืน แทน  
ทิศ ตะวัน ตกเฉียง ใต้ ทำเป็น ลับ แด กับ ขวด  
เครื่อง โต๊ะ อย่าง จีน มี ต้นไม้ ไม้ตัด เป็น รูป  
ตุ๊กตา แต่ พรรณ ต้นไม้ กระถาง หั่ง ประดับ  
ด้วย ส่วน รูป สัตว์ แด ลับ แด และ ขวด นี้นี้  
ประดับ ด้วย แก้ว สี ต่าง ๆ แต่ โคม ไฟ พ้า  
เป็น ทิ้ง ตง ยม ยิง นึก ที่ ซาน มี พนัก รอบ เมรุ  
ตั้ง กระถาง ต้น ไม้ ตั้ง แต่ ด้าน ตะวัน ออก ไป  
ตาม ด้าน เหนือ แต่ ด้าน ตะวัน ตก มี คด แด  
ราช วัตร ฑีบ ถาย ดอก ไม้ ร่วง ภายนอก  
ราช วัตร ฑีบ ตั้ง ฉัตร เบญจรงค์ ราช วัตร  
ไม้ ไม้ ภายใน ราช วัตร ฑีบ ระหว่าง คด มี ปราง  
คาด ผ้าขาว สำหรับ ตั้ง เรือ เครื่อง ตั้ง เค็ด  
มี ชุ่ม ประตุ จตุร มุข ๓ ประตุ มี หอด อด  
จตุร มุข ๒ หอ ที่ หน้า เมรุ ด้าน ตะวัน ตก เฉียง  
เหนือ มี โรง กงเต็ก ๑ โรง พระสังฆ พัก ๑

โรงเรียนน้ำร้อน ๑ ที่สนามหน้าพระราชวังบวร ตั้งพลับพลาหันหน้าไปทางตะวันออกสำหรับประทับทรงไปรษณีย์ แต่ทอดพระเนตรการมหรสพ ต่อเข้ามาอีกหลังหนึ่งเป็นที่เสวย ที่หน้าพลับพลา มีปราสาทสำหรับข้าราชการเสวยทอดของชุดีพระบาท ตามสนามหน้าพลับพลาออกไป พากข้างถนนตัดใหม่ไปจนริมถนนสนามไชย ตั้งโรงเรียนการมหรสพต่าง ๆ มีโขน ๑ โรง หุ่น ๑ โรง หนัง ๒ โรง มอญรำ ๑ โรง ไม้ดอย ต้นกตปพฤกษ์ ๔ ต้น เต็มพุ่มดอกไม้เพลิงต่าง ๆ โรงเรียนตั้งทางข้างพลับพลาบ้านใต้

ในการศพเจ้าคุณจอมมารดาสดั๊ว ครั้งนี้โปรดเกล้าฯ ให้ขอแรงพระบรมวงษานุวงษเจ้าทูลฉลองชุดีพระบาท บรรดาที่ละตามเครื่องโต๊ะ แต่กระถางต้นไม้ลายครามต่าง ๆ อย่างสิ้น ให้จัดไปตั้งเพื่อเป็นการศรัทธาครั้นในงานนี้ด้วย

ครั้นถึงวันใกล้กำหนดการเมรุ ผู้ที่รับขอแรงในการตั้งโต๊ะ ได้จัดโต๊ะเครื่องลายครามอย่างไม่มีชวางหตั้งไปตั้งในโรงระหว่งพลับพลา แต่พระที่นั่งทรงธรรม แต่ตามคตส่วนผู้ที่รับขอแรงตั้งกระถางต้นไม้ ได้จัดกระถางต้นไม้ไปตั้งตามพนักร้อมเสด็จ

วันที่ ๑๓ มกราคม วันโกสสินทร ศก ๑๒๐ เป็นวันกำหนดแห่ศพไปสู่เมรุ เวลาบ่ายเจ้าพนักงาน ได้จัดตั้งกระบวนแห่แต่หอธรรมสังเวช กระบวนหน้า มีเทวดาคู่แห่ กอดของชนะจำปี จำกอดอง เครื่องสูง บังแทรกทองแผ่นดวด คู่เคียง แดเสด็จกง พระเจ้าน้อง

ยาเธอ กรมหมื่นวชิรญาณวโรรส ๑ พระอภิธรรมนำ แดเสด็จกง หม่อมเจ้าขำรงวรวัฒน์ ในพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหมื่นสถิตย์ธำรงสวัสดิ์ไปรษณีย์ แดเสด็จกง หม่อมเจ้าประสัฒนเกษม ในกรมหมื่นสถิตย์ธำรงสวัสดิ์โยง แดั่งถึงยานมาศสามคันรับศพ แด่มิคนเชิญเครื่อง แต่ข้าราชการฝ่ายในฝ่ายหน้าที่เป็นญาติผู้ชวดตามศพด้วย เมื่อจัดกระบวนเรียบร้อยแล้ว เชิญศพออกจากหอธรรมสังเวช ขึ้นประดิษฐานบนยานมาศประกอบโกศกุดั่นใหญ่ มีพุ่มเข้าบิณฑกัทยอยเพื่อง

เวลาบ่าย ๕ โมงเศษ เดินกระบวนแห่ออกประตูศรีสุนทร ไปตามถนนภายในพระบรมมหาราชวัง ออกประตูพิทักษ์บวร ไปตามถนนมหาราช เดี่ยวตงถนนเชตุพน หยุดกระบวนที่หน้าวัดพระเชตุพน เชิญศพขึ้นกรินประดิษฐานบนรถ แดั่งจัดกระบวนแห่แต่ที่นี้ไปสู่เมรุต่อไป

กระบวนแห่ตอนนี้ เป็นกระบวนโคมไฟต่าง ๆ คือ กระบวนหน้า เป็นกระบวนของหลวง มีโคม ๘ โคม ๑ แต่โคม ๕ โคม ๒ นำมณฑปเพลิงตั้งบนเสด็จโยง แดั่งถึงกระบวนของพระบรมวงษานุวงษ ที่จัดมาฉลองพระเดชพระคุณช่วยในการแห่นี้ บางทีก็ตกแต่่งเป็นเรื่องรามเกียรติ์ แดรูปสัตว์ เรือกลไฟ ราชรถพระจันทร์ รถรับใคร่เป็นต้น แดั่งถึงกองทหารแตร แดพดทหารเดินเท้าถือได้เพลิง ต่อนี้ไปที่ เป็นกระบวนโคมไฟ

ของ ทดวง รวมกับ กระบวน ที่ ให้ มา จาก หอ  
ธรรมสังเวช ซึ่ง ได้ ก่อตัว แล้ว ข้าง ต้น นั้น

เวลา ย่ำ ค่ำ เศษ พระบาท สมเด็จ พระเจ้า  
อยู่หัว ทรง เครื่อง เค็ม ยศ ทหาร ประดับ เครื่อง  
ราช อิศริยา ภรณ์ เสด็จ ออก ทรง รถ พระ  
ที่นั่ง แต่ พระบรม มหาราช วัง พร้อมด้วย  
กระบวน หน้า ตาม เสด็จ ๆ ไป ประทับ รถ พระ  
ที่นั่ง ที่ สนาม หน้า น้ํา เมรุ ฤๅ ข้าง พลับ พลา  
ทรง ไปรย ทรง พระดำ เนิน เข้า ไป ใน เมรุ  
ทอด พระเนตร ที่ ต่าง ๆ ทั่ว แล้ว เสด็จ ออก  
มา ประทับ ที่ พลับ พลา ทรง ไปรย กระบวน หน้า  
ได้ เดิน กระบวน มา ตาม ถนน สนาม ไชย เดียว  
ถนน พระจันทร์ แด ถนน คัด ใหม่ ผ่าน หน้า  
พลับ พลา ไป เดียว ถนน ราชนิ ไป ยัง เมรุ  
ใน เวลา ที่ เดิน กระบวน หน้า กอง ทหาร แตร  
ได้ ทำ เพลง แตร อย่าง แห่ง ศพ เมื่อ ถึง เมรุ แล้ว  
กระบวน หน้า ผ่าน เมรุ ไป กระบวน คู่ หน้า เดียว  
เข้า ทาง ประตู เมรุ ด้าน เหนือ รถ ศพ หยุด ที่  
ประตู เมรุ พระบาท สมเด็จ พระเจ้า อยู่หัว  
เสด็จ เข้า ไป ใน เมรุ ประทับ ที่ โรง ระหว่าง  
พลับ พลา แด พระ ที่นั่ง ทรง ชนม เจ้า พนักงาน  
ได้ เคารพ ดง จาก รถ ประดิษฐาน บน  
ยาน มาศ สาม คาน แล้ว เดิน กระบวน หน้า  
เวียน เมรุ ค่อ ไป ครบ ๓ รอบ แล้ว หยุด ยาน มาศ  
ศพ ที่ บันได นาค ทาง मुख เมรุ ด้าน ตะวัน ตก  
แล้ว เคารพ ขึ้น บน บันได นาค พระบาท สมเด็จ  
พระเจ้า อยู่หัว เสด็จ ขึ้น ไป ประทับ บน เมรุ  
เจ้า พนักงาน กรม ฎษา มาตา เคารพ ขึ้น ทาง  
บันได นาค ประดิษฐาน บน ชั้น แอน พ้า ๓ ชั้น  
มี ฐาน กุหา แด ฐาน เขียง ฐาน บน มี พนัก เทวดา

เบื้อง บน ห้อย ฉัตร ดอกไม้ ๓ ชั้น แวดล้อม  
ด้วย เครื่อง สูง แด เครื่อง ยศ มี ม้า หมู  
เครื่อง แก้ว ตั้ง หน้า ฐาน บน ทั้ง ๔ ด้าน มี พระ  
สังฆ สวด อภิ ชนม ๕ สำรับ รวม ๓๒ รูป มา  
รวม สวด ที่ หอ สวด ๒ หอ แล้ว พระบาท  
สมเด็จ พระเจ้า อยู่หัว ทรง ทอด ผ้า ไตร  
สังเค็ด หัว ทาน ๓ ไตร สังเค็ด เทศน์ ๓ สบง จีวร  
กราบ พระ ๕ ไตร เปลา ๓๐ ผ้าขาว พับ ๖๐  
แลมี ไทย ชนม ๒๐๐ บัง สุกุด พระสังฆ บัง สุกุด  
แด ถวาย อนุโมทนา พระเจ้าน้องยา เชอ  
กรมหมื่น วชิรญาณ วโรธ นำ ถวาย อติเรก ไตร  
สังเค็ด หัว ทาน พระครู พจน โกศอด วัด ดาว ดิงษ์  
เป็น ผู้รับ เสร็จ แล้ว โปรดเกล้า ๆ ให้ สมเด็จ  
พระเจ้า อยู่หัว เสด็จ เข้า พ้า กรม ชนม นคร สวรรค์  
วร พินิต ทรง ทอด ผ้า บัง สุกุด ล้วน เจ้า ภาพ  
มี ไตร สังเค็ด เรือ ๕ ไตร สังเค็ด เรือ เทศน์ ๓  
สบง จีวร กราบ พระ ๕ ไตร เปลา ๓๕ ผ้าขาว  
พับ ๓๐ ไทย ชนม ๒๐๐ พระสังฆ บัง สุกุด  
ไตร สังเค็ด เรือ มี พระราช พงษ์ ปฏิพัทธ์  
เป็น ประธาน แล้ว พระบาท สมเด็จ พระเจ้า  
อยู่หัว เสด็จ ไป ประทับ เสวย พร้อมด้วย พระ  
บรม วงษา นุชษ์ ที่ พลับ พลา เด็ก หลัง พลับ พลา  
ทรง ไปรย นั้น เสวย แล้ว เวลา ๕ ทุ่ม เศษ  
เสด็จ ออก ประทับ พลับ พลา ทรง ไปรย ทรง จุด  
ดอก ไม้ เพลิง แล้ว มี ว่า กระถาง แด สิงโต  
มังกร ที่ หน้า พลับ พลา พระบาท สมเด็จ พระเจ้า  
อยู่หัว เสด็จ เข้า ไป ประทับ ใน พระ ที่นั่ง  
ทรง ชนม ทรง จุดเทียน นมัสการ ทรง ชนม  
พระ มหาเทรียณ ปรีชญ ๗ ประโยค วัด สุกทัศน์  
ถวาย เทศนา ญาติ ชนม จริยา จบ แล้ว พระสังฆ

ทั้ง ๔ สวดศัพท์ แล้ว ได้ ทรง ประเคน เครื่อง  
 ตั้ง บูชา ถิ่นที่เทศน์แล้ว พระ ธรรมโกษา  
 จารย์นำ ถวาย อติเรกแล้ว เสด็จ ประทับ ที่  
 โรง ตั้ง โต๊ะ โปรดเกล้า ฯ ให้ กรรมการ  
 ตรวจ คัดสิน ขึ้น โต๊ะ ใน เวลานั้น พระนาง เจ้า  
 สุขุมมาต มารศรี พระราชเทวี ได้ ทรง บำ เพ็ญ  
 พระกุศล มี เทศนา ๑ ถิ่นที่ สมเด็จพระวันรัต  
 ถวาย เทศนา มาตา ปิณฑุ บ้าน ธรรม จบ แล้ว  
 พระสงฆ์ ๕ รูป สวดศัพท์ แล้ว ได้ ทรง ประเคน  
 ฦาญชี่ เครื่อง ตั้ง บูชา ถิ่นที่เทศน์ เวลา  
 ๘ ทุ่มเศษ พระบาท สมเด็จพระเจ้า อยู่ หัว  
 เสด็จ ทรง รถ พระที่นั่ง กลับ พระบรม มหา ราช วั

วันที่ ๑๕ มกราคม เวลาบ่ายโมงเศษ ได้มี  
 การ บัง สุกฤต ส่วน เจ้าภาพ ไตร สังข์ เค็ด เรือ ๕  
 ไตร สังข์ เค็ด เรือ เทศน์ ๑ สบง จีวร กราบ พระ ๕  
 ไตร เปลา ๑๕ ผ้า ชาว พับ ๓๐ ไทย ธรรม ๒๐๐  
 พระสงฆ์ บัง สุกฤต ไตร สังข์ เค็ด เรือ มี พระอุบาสิ  
 คุณุ ปมาจารย์ เป็น ประธาน แล้ว พระ ธรรม  
 วโรดม ถวาย เทศนา คาถา ธรรมบท มียวร ๑  
 ถิ่นที่ มี พระสงฆ์ สวดตามเทศน์ จบ แล้ว  
 พระ ธรรมวโรดม ได้รับ ฦาญชี่ เครื่อง ตั้ง บูชา  
 ถิ่นที่เทศน์ ครั้น เวลา บ่าย ๔ โมงเศษ  
 พระบาท สมเด็จพระเจ้า อยู่ หัว ทรง เครื่อง เช่น  
 วานนี้ เสด็จ รถ พระที่นั่ง แต่ พระบรม มหา  
 ราช วั ไป ประทับ รถ พระที่นั่ง ที่ สนาม หน้า  
 ข้าง พลับ พลา ทรง ไพรย เสด็จ ขึ้น ไป ประทับ  
 บน พลับ พลา ทรง ไพรย พระบรม วงษา  
 นุวงศ์ ข้า ราชการ เจ้า หลอด ของ รุดี พระบาท  
 พระ วมกัน แล้ว โปรดเกล้า ฯ ให้ เจ้า พนักงาน  
 ทั้ง ผด ถัด ป พฤษ พระ ราชทาน แก่ ราช วั

แต่ ไม่ ถอย ญวน หก ได้ เต้น ขึ้น พระ วมกัน  
 แล้ว ได้ ทรง ไพรย ผด ถัด ป พฤษ พระ ราชทาน  
 แก่ พระบรม วงษา นุวงศ์ ข้า ราชการ ฝ่าย หน้า  
 ฝ่าย ใน แต่ โปรดเกล้า ฯ ให้ สมเด็จพระเจ้า  
 ถุก ยา เรอ เจ้า ฟ้า กรมขุน นคร สวรรค์ วั รพินิต  
 ทรง ไพรย พระ ราชทาน แก่ ข้า ราชการ ที่ ฝ่าย  
 หลอด ของ รุดี พระบาท อยู่ ท้าย พลับ พลา แล้ว  
 ประทับ ทอด พระ เนตร ร้าง าว แต มวย ต่อ ไป  
 แล้ว เสด็จ เข้า ไป ประทับ ใน เมรุ ทรง ทอด  
 ผ้า บัง สุกฤต ไตร สังข์ เค็ด หัว ทาน ๑ ไตร สังข์ เค็ด  
 เทศน์ ๑ สบง จีวร กราบ พระ ๕ ไตร เปลา ๓๐  
 ผ้า ชาว พับ ๖๐ แด ไทย ธรรม ๒๐๐ พระสงฆ์  
 บัง สุกฤต ไตร สังข์ เค็ด หัว ทาน พระครุ อุดม  
 พินายกร วัด อนง คาราม พระพินิต ธรรม นำ  
 ถวาย อติเรกแล้ว สมเด็จพระเจ้า ถุก ยา เรอ  
 เจ้า ฟ้า กรมขุน นคร สวรรค์ วั รพินิต ทรง ทอด  
 ผ้า บัง สุกฤต ส่วน เจ้าภาพ ไตร สังข์ เค็ด เรือ ๓  
 ไตร สังข์ เค็ด เรือ เทศน์ ๑ สบง จีวร กราบ พระ ๕  
 ไตร เปลา ๑๕ ผ้า ชาว พับ ๓๐ ไทย ธรรม ๒๐๐  
 พระสงฆ์ บัง สุกฤต ไตร สังข์ เค็ด เรือ พระ ธรรม  
 ราชานุกวัตร เป็น ประธาน แล้ว พระบาท สมเด็จพระ  
 พระเจ้า อยู่ หัว เสด็จ ขึ้น ประทับ ที่ พระที่นั่ง  
 ทรง ธรรม ประมาณ ครู่ หนึ่ง แล้ว เสด็จ ประทับ  
 ที่ โรง ตั้ง โต๊ะ ทอด พระ เนตร กรรมการ ตรวจ  
 คัดสิน ขึ้น โต๊ะ เวลา ๒ ทุ่มเศษ เสด็จ ไป เสวย  
 ที่ พลับ พลา เสวย แล้ว เวลา ๔ ทุ่มเศษ เสด็จ  
 ประทับ พลับ พลา ทรง ไพรย ทรง จุก ดอกไม้  
 เพลิง แล้ว มี การ รำ กระจ่าง แด ดึง โคน มังกร  
 เหมือน คั้น ก่อน แล้ว เสด็จ เข้า ไป ประทับ ใน  
 พระที่นั่ง ทรง ธรรม พระมหา อยู่ ๗ ประโยค

วัดสระเกษ ถวายเทศนา อธิปมาทธรรมจบแล้ว  
ทรง ประเคน เครื่องสังเค็ด บูชา กัณฑ์เทศน์ พระ  
ราช มุณี นำ ถวาย อติเรก แล้ว เสด็จ มา ประทับ  
ทอด พระเนตร กรรมการ ตรวจ คัดสิน ขึ้น โต้  
ข้อ ไป แล้ว พระนาง เจ้าพระราช เทวี ทรง  
บำเพ็ญ พระกุศล มี เทศนา ๑ กัณฑ์  
พระ พิมล ธรรม ถวาย เทศนา คาถา ธรรมบท  
ชรา วรค มี พระ สังฆสังฆตาม เทศน์ จบ แล้ว  
ได้ ทรง ประเคน ภาวนีศรี เครื่อง สังเค็ด บูชา  
กัณฑ์เทศน์ เวลา ๘ ทุ่มเศษ พระบาทสมเด็จพระ  
พระเจ้า อยู่หัว เสด็จ ทรง รถ พระที่นั่ง กลับ  
พระ บรม มหาราชวัง

วันที่ ๑๕ มกราคม เวลาเที่ยง แล้ว  
เจ้าภาพ ได้ มี การ บังสุกุล ไตร สังเค็ด  
เรือ ๕ ไตร สังเค็ด เรือเทศน์ ๑ สิบจิว  
กราบพระ ๔ ไตร เป่า ๑๕ ผ้าขาวพับ ๓๐  
ไทย ธรรม ๒๐๐ พระสังฆ บังสุกุล ไตร สังเค็ดเรือ  
มี พระ พรหมมุณี เปน ประธาน แล้ว พระสาสน  
โสภณ ถวาย เทศนา คติภิกษณา ทิคาถา มี  
พระสังฆสังฆตาม เทศน์ แล้ว เจ้า พนักงาน  
ได้ เชิญ โภชน ศพ ลง จาก ชั้น แฉ่น พ้า ไป พัก ไว้  
ที่ รักแร้ เมรุ ด้าน ครัว ตก เหยียง ได้ เจ้าภาพ  
ได้ มี การ บังสุกุล ไตร ๓๐ ไตร ผ้าขาวพับ  
๒๐ พับ พระสังฆ บังสุกุล มี สมเด็จพระวันรัต  
เป้น ประธาน แล้ว เจ้า พนักงาน ได้ รื้อ ชั้น แฉ่น พ้า  
ออก จัด ตั้ง ที่ พระราชทานเพลิง ประทับ ด้วย  
ดอกไม้สด เสร็จ แล้ว เชิญ ดอก ใน ศพ ขึ้น ตั้ง  
บน ที่ พระราชทานเพลิง ประ กอบ โภชนเครื่อง สด  
มี ฉาก เทวดา บังเพลิง เปน เกียรติยศ เสร็จ แล้ว  
รอ เสด็จ พระ ราช ดำเนิน อยู่

เวลาบ่าย ๕ โมง พระบาท สมเด็จพระ  
พระเจ้า อยู่หัว ทรง เครื่อง เช่น วัน ก่อน ๆ  
เสด็จ ทรง รถ พระที่นั่ง แต่ พระ บรม มหาราชวัง  
ไป หยุด รถ พระที่นั่ง ที่ ซ้าง พลับพลา ทรงพระ  
ดำเนิน เข้า ไป ประทับ ใน เมรุ ทรงทอด ผ้า ไตร  
สังเค็ด หัว ทาน ๑ ไตร สังเค็ดเทศน์ ๑  
สิบจิว กราบพระ ๔ ไตร เป่า ๓๐  
พระสังฆ บังสุกุล ไตร สังเค็ด พระครู โยคา  
นุกุล วัด สุวรรณ ดาราม กรุงเก่า แล้ว  
พระสังฆ ถวาย อนุโมทนา พระราช โมพิ  
นำ ถวาย อติเรก แล้ว พระบาท สมเด็จพระเจ้า  
อยู่หัว ทรง จดเพลิง พระราช ทานเพลิง ศพ  
เจ้าคุณ จอม มารดา ลำดี เจ้า พนักงาน ประ โคม  
แตร สังฆ กตอง ชนะ แล้ว พระบรม วงษานุวงษ์  
ข้า ราชการ ฝ่าย ใน ฝ่าย น้า แดพระราช ท  
ต่าง ประเทศ แดคน อื่น ๆ เมา ศพ ต่อ ไป แล้ว  
พระบาท สมเด็จพระเจ้า อยู่หัว เสด็จ ออก  
ประทับ พลับ พลา ทรง โปรย โปรดเกล้า ฯ  
ให้เจ้า พนักงาน ทั้ง ผล กัดปลพฤษ พระราชทาน  
แก่ ราษฎร แล้ว ได้ ทรง โปรย ผล กัดปลพฤษ  
พระราช ทาน แก่ พระ บรม วงษานุวงษ์ ข้า ราช  
การ ฝ่าย น้า ฝ่าย ใน แด โปรดเกล้า ฯ ให้  
สมเด็จพระเจ้า ลูกยาเธอ เจ้า พ้า กรม ชุน  
นคร สวรรค์ วรรพินิต ทรง โปรย พระราช ทาน  
แก่ ข้า ราช การ ที่ เมา อยู่ ทั่วย พลับ พลา แดประทับ  
ทอด พระเนตร ที่ พดอง ไม้ สั้น แด มวย แล้ว  
เสด็จ เข้า ไป ประทับ ที่ คด ทอด พระเนตร  
กรรมการ ตรวจ คัดสิน ขึ้น โต้ ใน เวลานั้น  
โปรดเกล้า ฯ ให้ สมเด็จพระเจ้า ลูกยาเธอ  
เจ้า พ้า กรม ชุน นคร สวรรค์ วรรพินิต ทรง ทอด

ผ้าบังสุกุล ส่วน ของ หวดง ผ้าขาว ๖๐ พับ  
 ไทย ธรรม ๒๐๐ ส่วน ของ เจ้าภาพ ไคร  
 ตั้งเค็ด เรือ ๓ ไคร ตั้งเค็ด เรือเทศน์ ๑  
 ตั้งจิวร กราบพระ ๔ ไคร เบต่า ๑๕ ผ้าขาว  
 พับ ๓๐ พระสังข์ บังสุกุล ไคร ตั้งเค็ด เรือ  
 มี พระเจ้าน้องยาเธอ กรมหมื่นวชิรญาณวโรรส  
 เบน ประทาน เวตยามหนึ่ง พระบาท สมเด็จพระ  
 พระเจ้าอยู่หัว เสด็จ ไป ประทับ เสด็จ ที่  
 พลับพลา เสด็จแล้ว เสด็จ ประทับ พลับพลา  
 ทรง ไปรย ทรง จุดดอกไม้เพลิง แล้ว  
 เสด็จ เข้า ไปประทับ ใน พระที่นั่ง ทรงธรรม  
 พระมหาคุชปเรียญ ๗ ประโยค วัดราชบูรณะ  
 ถวายเทศนาสังเวควัตถุ ๑ กัณฑ์ จบแล้ว  
 ทรง ประเคน เครื่องตั้งเค็ด บูชากัณฑ์เทศน์แล้ว  
 พระราช โมพี นำ ถวาย อธิกรแล้ว เสด็จไป  
 ประทับ ทอด พระเนตร กรรรม การ ตรวจ คัดสิน  
 ขึ้น โต๊ะ ต่อ ไป ใน เวลานั้น พระนางเจ้า  
 พระราช เทวี ได้ ทรง นำเพ็ญ พระ กุศล  
 มีเทศนา ๑ กัณฑ์ พระ ธรรม ไคร โถกอาจารย์  
 ถวายเทศนา พยา กตา พยา ตกวัตถุ  
 มี พระ สังข์ ถวดตามเทศน์ เวลา ๗ หุ้มเศษ  
 พระบาท สมเด็จพระเจ้า อยู่หัว เสด็จ ทรง รถ  
 พระที่นั่ง ถัด พระบรมมหาราช วัง เจ้าพนักงาน  
 ได้ ล้อม อัญเชิญไว้ คั่น หนึ่ง

วันที่ ๑๖ มกราคม เวลา ย่ำรุ่ง  
 เจ้าพนักงานได้ คับ เพลิง แปร รูป แดเตรียมการ  
 ที่จะเดิน ส่าม หาบ เสร็จแล้ว รอเสด็จ พระราช  
 คำเนน อยู่ เวลา เข้า โมง เศษ พระบาทสมเด็จพระ  
 พระเจ้าอยู่หัว ทรง เครื่อง เช่น วานนี้  
 เสด็จ ทรง รถ พระที่นั่ง แต่ พระบรม มหาราชวัง

ไป ประทับ รถ พระที่นั่ง ที่ข้าง พลับ พลา  
 ทรง พระคำเนน เข้า ไป ในเมรุ ประทับ ในโรง  
 ตั้ง โต๊ะ ไปรดเกล้า ๆ ให้พวก ญาติ เจ้าคุณ  
 จอม มารดา ลำดี เดิน ส่าม หาบ ส่วน ของ หวดง  
 ส่าม หาบ ส่วน ของ เจ้าภาพ ส่าม หาบ  
 รวม ๖ หาบ ด้วยกัน เมื่อ เดิน  
 ครบ ส่าม รอบแล้ว เสด็จ ขึ้น ไป ประทับ ใน  
 เมรุ ทรง ทอด ผ้า ไคร ส่าม หาบ บังสุกุล  
 แปร รูป พระสังข์ บังสุกุล มี พระ มงคลทิพ มุณี  
 เบน ประทานแล้ว พระนาง เจ้า พระราช เทวี  
 แดสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรง ทอด ผ้า ไคร  
 ส่าม หาบ ส่วนเจ้าภาพ บังสุกุล พระสังข์ บังสุกุล  
 มี พระ ธรรมชราจารย์ เบน ประทานแล้ว ทรง เก็บ  
 อัญเชิญ ลง ใน วิมาน ทองคำ ตั้ง บนพาน ทองคำ  
 ๒ ชั้น ส่วน อังคาร นั้น เจ้าพนักงาน ได้ เชิญ  
 ลง ใน ถ้ำ ทอง ที่บ เพื่อ สำหรับ บรรจุ ต่อ ไป  
 แล้ว พระบาท สมเด็จพระเจ้า อยู่หัว ได้ ทรง  
 ประเคน อาหาร บิณฑบาต แก่ พระ สังข์ ที่  
 บังสุกุล ไคร ส่าม หาบ ส่วน ของ หวดง  
 ส่วน พระ สังข์ ที่ บังสุกุล ไคร ส่าม หาบ ส่วนของ  
 เจ้าภาพนั้น ไปรดเกล้า ๆ ให้ สมเด็จพระ  
 พระเจ้าอยู่หัว เสด็จ เจ้าฟ้า กรมขุน นคร สวรรค์  
 วรพินิต ทรง ประเคน ต่อ ไป พระสังข์ รับ  
 พระราช ทาน ฉนั้น แดถวาย อนุโมทนาแล้ว  
 พระบาท สมเด็จพระเจ้า อยู่หัว เสด็จ ไปประทับ  
 เสด็จ ที่ พลับ พลา ใน เวลานั้น เจ้าพนักงาน ได้  
 เตรียม การ ที่จะแห่ อังคาร ไปส่ง วัด ราชบพิธ  
 กระบวน แห่ มี ขง ชาย ขง มังกร ขง คชสีห์ ปีก  
 เทวดาคู่ แห่ ถัด ดอกบัว กถอง ชนะจำบี  
 จำ กถอง แตร สังข์ เครื่อง สูง บังแทรก คู่ เคียง

เสด็จทรงรับ อัครราชทูต  
 ข้าในกรมตาม แถบกระบวน ทรงอีกตอนหนึ่ง  
 ฝนที่สุก เวลาเช้า ๓ โมงเศษ เชิญถ้า  
 ของ ทิพย์ อัครราชทูต รอน พานแว่น พ้า ปิดคลุม  
 จาก เมรุ ประภิชฐาน บนเสด็จทรง แถบเงิน  
 กระบวนแห่ ออก ประต เมรุ ด้านเหนือ ไปตาม  
 ถนนราชินี เลี้ยว ถนนสนามไชย ถนน  
 บำรุงเมือง เข้าสะพานข้าง โรงสี เลี้ยวไป  
 ตามถนนอัษฎางค์ ไปตั้ง ณ วัดราชบพิธ  
 แล้วจะเข้าบรรพชาไปภายหลัง แต่เจ้าพนักงาน  
 ได้จัดตั้ง ช้างเผือก เพื่อสำหรับประภิชฐาน  
 บัญชีเสร็จแล้ว เชิญพานทองคำ ๒ ชั้น  
 ทรงเวียน อัญชิว ชั้น ตั้งบน บุษบก แล้วเชิญขึ้น  
 โดยทางบันไดในภาค ประภิชฐาน บน ช้างเผือก  
 ประทับด้วยเครื่องสูง แต่เครื่องแต่ง ทั้ง ปวง  
 อย่าง เมื่อครั้งศพ แล้ว พระบาท สมเด็จพระเจ้า  
 อยู่หัว ทรงทอดผ้าบังสุกุล  
 ไตรสังเค็ด หัวทาน ๑ ไตรเปล่า ๓๐  
 ผ้าขาวพับ ๖๐ ไทยธรรม ๒๐๐ พระสงฆ์  
 บังสุกุล ไตรสังเค็ด หัวทาน พระครู จันทรวรดีมี  
 วัดพนัญชี ทรงเกล้า พระธรรม ป้างสังฆาจารย์  
 นำถวาย อธิกรณแล้ว สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว  
 เจ้าฟ้า กรมขุนนครสวรรค์วรพินิต ได้ทรง  
 ทอดผ้าบังสุกุล ส่วนเจ้าภาพ ไตรสังเค็ด เวช ๓  
 ไตรเปล่า ๑๕ ผ้าขาวพับ ๓๐ ไทยธรรม ๒๐๐  
 พระสงฆ์ บังสุกุล ไตรสังเค็ด เวช มีพระสุเมธอาจารย์  
 เป็นประธานแล้ว พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว  
 เสด็จประทับที่ พระที่นั่ง ทรงธรรม โปรดเกล้าฯ  
 ให้พระนางเจ้า พระราชเทวี พระราช

ทาน ของรางวัลตามบ้าน และผู้ทำการ  
 ในงานเมรุคราวนี้ แล้วเสด็จพระราชดำเนิน  
 ไปประทับที่ พลับพลา ท้ายถนน  
 พระราชทานรางวัล กรมการ ทรงไว้แล้ว  
 เสด็จขึ้น ไปประทับในเมรุ มีพระราชดำริ  
 ด้วยพระบรมวงษานุวงษ์ ในเวลานั้น เจ้าพนักงาน  
 ได้จัดตั้ง กระบวนแห่อัญชิว กระบวนนำมี  
 ขงชาย ขงคชสีห์ปัก ธงมีกร ทรงถือปัก  
 เทวดาคู่แห่ต่าง ดอกบัว กลองชนะจำเป่าจำทอง  
 แต่สังข์เครื่องสูง บังพรา คู่เคียว เสด็จทรง  
 รับอัญชิว แล้วถึง ข้าในกรมเชิญเครื่อง  
 แด่พวกญาติตาม เมื่อจัด กระบวนพร้อมแล้ว  
 เชิญบุษบาตงจาก ช้างเผือกแล้ว เชิญพาน  
 ทอง ทรงเวียน อัญชิว ประภิชฐาน บนเสด็จทรง  
 เวลาบ่าย ๓ โมงเศษ เสด็จ กระบวนแห่อัญชิว  
 ออก ประต เมรุ ด้านเหนือ ไปตาม ถนนราชินี  
 เลี้ยว ถนนหน้า พลับพลา เลี้ยว ถนนพระจันทร์  
 เลี้ยว ถนนสนามไชย ไปตั้ง ณ วัดสุทัศน  
 พระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จไป ประ  
 ทับ ณ พลับพลา ทรง โปรด พระเนตร  
 กระบวนแห่แล้ว เสด็จ ทรงรถ พระที่นั่ง  
 กลับ พระบรมมหาราชวัง

เป็นเสร็จ การ พระราชทานเพลิงศพ  
 เจ้าคุณ จอมมารดาเจ้าสี่เท่านี้



พระราชพิธี ตริ ยัม พวาย  
 ด้วยการ พระราช พิธี ตริ ยัม พวาย ซึ่งได้  
 เคยมีเป็น พระราช ประเพณี มาเสมอทุกปี นั้น  
 ในรัตน โกสินทร ศก ๑๒๐ นี้ ทรงพระ  
 กรุณา โปรดเกล้าฯ ให้พระยาทิพโลมา